

Z TRADYCJI MNISZEJ

20

O. PIOTR ROSTWOROWSKI OSB

KIEROWNICTWO DUCHOWE

O. PIOTR ROSTWOROWSKI OSB

KIEROWNICTWO DUCHOWE

KILKA ZASAD I WSKAZÓWEK

TYNIEC

WYDAWNICTWO BENEDYKTYNÓW

Redaktor tomu: Olga Bałucińska

Opracowanie graficzne: Jan Nieć

Imprimi potest: Opactwo Benedyktynów

Ldz. 40/97, Tyniec, dnia 29.04.1997 r.

† Adam Kozłowski OSB, opat tyniecki

Imprimatur: Kuria Metropolitalna

Nr 1026/97, Kraków, dnia 28.04.1997 r.

† Jan Szkodoń, wikariusz generalny

Ks. Kazimierz Moskała, notariusz

O. Augustyn Janowski OSB, cenzor

Wydanie piąte – Kraków 2012 r.

ISSN 0867-7050

ISBN 978-83-7354-436-9

© Copyright by TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów

ul. Benedyktyńska 37, 30-398 Kraków

tel. + 48 (12) 688-52-90; tel./fax + 48 (12) 688-52-91

e-mail: zamowienia@tyniec.com.pl

www.tyniec.com.pl

Druk i oprawa: TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów

SPIS TREŚCI

OD WYDAWNICTWA.....	9
I. KIEROWNICTWO DUCHOWE.....	13
1. Podstawa teologiczna kierownictwa duchowego.....	13
2. Racje psychologiczne i ascetyczne kierownictwa duchowego.....	14
3. Czym jest kierownictwo duchowe.....	14
4. Czy kierownictwo duchowe jest konieczne?.....	15
5. Przedmiot kierownictwa duchowego	17
II. KIEROWNIK – CECHY I ZADANIA	18
1. Postawa zależności od Boga	18
2. Kontakt z Bogiem	18
3. Dostosowanie się do człowieka.....	19
4. Znaki Woli Bożej w człowieku	19
5. Znaki błędnego kierunku	20
6. Postawa służby.....	20
7. Odmówienie kierownictwa	21
8. Stopniowa zaprawa młodego kapłana do kierownictwa duchowego	22
9. Szacunek dla kierownictwa innych	22
10. Kontrola przez innych	24
11. Unikać ekskluzywizmu	24
12. Oświecanie i umacnianie	25

13. <i>Kształtowanie chrześcijańskiej</i> <i>wizji rzeczywistości</i>	25
14. <i>Kierownik a spowiednik</i>	27
15. <i>Wiedza kierownika</i>	28
16. <i>Doświadczenie kierownika</i>	29
17. <i>Świętość kierownika</i>	29
18. <i>Miłość apostołska</i>	30
19. <i>Poznanie duszy</i>	30
20. <i>Zbyttna bierność kierownika</i>	31
21. <i>Przesadna ingerencja</i>	32
22. <i>Źródła zaufania</i>	34
23. <i>Dyskrecja</i>	35
III. KONTAKT Z PENITENTEM	37
1. <i>Wskazania ogólne</i>	37
2. <i>Problem kontaktu w czasach dzisiejszych</i>	37
3. <i>Zdawanie sprawy kierownikowi</i>	40
4. <i>Kierownictwo przez listy</i>	41
5. <i>Postuszeństwo kierownikowi</i>	42
6. <i>Na czym polega to postuszeństwo</i>	43
7. <i>Uległość woli i umysłu</i>	45
8. <i>Kierownik a przełożony</i>	46
9. <i>Używanie autorytetu</i>	47
10. <i>Składanie ślubu postuszeństwa</i>	48
11. <i>Zmiana kierownika</i>	48
12. <i>Problem przywiązania się</i>	49
IV. USTAWIENIE DUSZY	53
1. <i>Zasadnicze orientacje</i>	53

2. <i>Wiara</i>	54
3. <i>Hierarchia wartości</i>	55
4. <i>Frontem do rzeczywistości</i>	57
5. <i>Chrystus</i>	59
6. <i>Ciało Mistyczne</i>	61
7. <i>Wola Boża</i>	63
8. <i>Wierność sumieniu</i>	64
9. <i>„Na całego”</i>	64
10. <i>Ufność</i>	65
V. UWAGI O MODLITWIE.....	66
1. <i>Konieczność modlitwy</i>	66
2. <i>Modlitwa wychowuje dziecko Boże</i>	67
3. <i>Dwie fundamentalne zasady</i>	68
4. <i>Poświęcić czas</i>	69
5. <i>Niedziela chrześcijańska</i>	70
6. <i>Budować na tym, co już jest</i>	71
7. <i>Rozmyślanie systematyczne – jedna z wielu dróg</i>	72
8. <i>Modlitwa się rozwija – kierunek i etapy</i>	73
9. <i>Prowadzić po stopniach</i>	74
10. <i>Czytanie duchowe – jego znaczenie</i>	78
11. <i>Dwa sposoby czytania duchowego</i>	79
12. <i>Modlitwa ustna</i>	81
13. <i>Rozmyślanie nad Ewangelią</i> <i>i tekstami liturgicznymi</i>	82
14. <i>Adoracja Najświętszego Sakramentu</i>	83
15. <i>Prosta modlitwa cnót teologicznych</i>	83
16. <i>Ocena ogólnego kierunku życia modlitwy</i>	85
17. <i>„Trwanie przed Bogiem”</i>	86

<i>18. Oschłości</i>	90
<i>19. Roztargnienia</i>	92
<i>20. Pismo Święte</i>	93
<i>21. Inne lektury</i>	96
<i>22. Każda metoda wymaga pracy</i>	98

VI. KILKA ZASAD OGÓLNYCH

DOTYCZĄCYCH PRAKTYKI UMARTWIENIA	99
<i>1. Modlitwa i umartwienie są nierozzerwalne</i>	99
<i>2. Pojęcie umartwienia</i>	100
<i>3. Umartwienie wewnętrzne i zewnętrzne</i>	103
<i>4. Obowiązek a umartwienie</i>	104
<i>5. Historyczny rzut oka</i>	
<i>na umartwienie zewnętrzne</i>	106
<i>6. Ogólne zasady kierownictwa</i>	
<i>w umartwieniu zewnętrznym</i>	107
<i>7. Umartwienia bardzo owocne</i>	109
<i>8. Proporcja w umartwieniu</i>	109
<i>9. Współdziałanie wewnętrzne w umartwieniu</i>	113
<i>10. Kryterium przeszłości</i>	114
<i>11. Umiarkowanie w umartwieniu</i>	114
<i>12. Nie dogadzać sobie</i>	115
<i>13. Najlepsze umartwienia</i>	116
<i>14. Wytrwałość w umartwieniu</i>	117
<i>15. Ład życia i dyscyplina osobista</i>	117

OD WYDAWNICTWA

W 1959 roku Konsulta Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich zleciła o. Piotrowi Rostrowskiemu OSB prowadzenie wykładów o kierownictwie duchowym dla młodych kapłanów z różnych zakonów. Dla potrzeb tego studium napisał, jak to sam powiedział, „naprędce i jako prowizorium” skrypt, który kilka lat później Kuria Metropolitalna w Krakowie wydała w postaci maszynopisu. Kilkadziesiąt egzemplarzy rozchwycono błyskawicznie i pozostała po nich jedynie pamięć, jako o podstawowym i świetnym wprowadzeniu do zagadnienia kierownictwa duchowego. Niejednokrotnie proszono o. Piotra o pozwolenie na przedruk, ale on niezmiennie odmawiał, uważając ten skrypt za „pracę uczniowską nie na poziomie dzisiejszych prac na ten temat”. Prośby te ponowiły się po przełomie 1989 roku, gdy zniknęły problemy z zezwoleniami na druk pozycji religijnych. Nie bez satysfakcji podejmujemy wydanie tego, tak oczekiwanego ongiś „skryptu”.

Ojciec Piotr w swoim wykładzie dla młodych kapłanów zakonnych chciał ich „z grubsza przygotować do spotkania się w praktyce z zagadnieniem

kierownictwa duchowego i dać im wskazówki, aby mogli uniknąć większych błędów”. Mimo tego, że ostatnio ukazało się wiele pozycji na ten temat, ten „skrypt” pozostaje nadal niezastąpionym „małym wstępem do kierownictwa duchowego”. Benedyktynom przypomina się w tym miejscu zakończenie *Reguły* św. Benedykta, w którym pisze on: „Jeśli więc śpieszysz do ojczyzny niebieskiej, przestrzegaj najpierw z pomocą Chrystusa tej małej *Reguły*, którą pisaliśmy dla początkujących. A wówczas, otoczony opieką Bożą, owe wzniosłe szczyty cnoty i wiedzy, o których właśnie wspominaliśmy, i ty także kiedyś osiągniesz!” (RB 73,8n). Otóż „ta mała *Reguła*” przetrwała 14 wieków i na Zachodzie aż do dzisiaj jest punktem odniesienia i swoistym wzorem dla innych reguł zakonnego życia, jednocześnie pozostając żywą regułą dla wielu dzisiejszych mnichów i mniszek.

W postawie i sposobie myślenia o. Piotra odnajdujemy dziedzictwo praktycznej roztropności w duchowym rozeznaniu i prowadzeniu ludzi. Pomimo tego, że swój „skrypt” opierał o. Piotr na klasycznym ongiś podręczniku ascetyki o. Otto Zimmermanna SJ¹, to jednak pisze w zupełnie in-

---

¹ OTTO ZIMMERMANN SJ, *Lehrbuch der Aszetik*, Freiburg im Breisgau 1932.

nym duchu. O ile *Lehrbuch der Aszetik* jest typowym przedsoborowym akademickim wykładem, dbałym o ścisłość określeń i rozróżnień oraz wnioskowań z nich wynikających, o tyle tekst o. Piotra jest po prostu praktycznym, rozumnym spojrzeniem doświadczonego kierownika na drugiego człowieka w jego, często powikłanej, relacji do Boga. Ojciec Piotr na samym początku powie, że „kierownictwo duchowe jest współpracą z żywym Bogiem w realizacji Jego myśli w ludziach”. Kierownik duchowy jest jedynie pomocnikiem Ducha Świętego, który działa w duszy ludzkiej. Zasadniczą troską w kierownictwie będzie zatem właściwe rozeznanie tego, co prawdziwie dzieje się w spotkaniu człowieka z Bogiem. Dopiero z tego prawdziwego widzenia może wyrastać jego rada. Sama teoria, wielość rozróżnień pozostają martwe wobec braku właściwego rozeznania. Można wówczas próbować wtłaczać człowieka w pewne szablony, ale to może bardziej szkodzić, niż pomagać. Sztuka mądrego rozeznania i prowadzenia ku stałej żywej relacji z Bogiem, w konkretnych sytuacjach, jakie niesie człowiekowi codzienność, jest stałym motywem tego „małego wstępu do kierownictwa duchowego”. Ojciec Piotr pozostaje tutaj nieodrodnym uczniem całej tradycji monastycznej, począwszy od Ojców Pustyni, a kończąc na bł. o. Kolumbie Marmionie OSB, któ-

ry niewątpliwie pozostawał jego mistrzem w o wiele większym stopniu niż o. Otto Zimmerman SJ.

Cieszymy się, że *Kierownictwo duchowe* o. Piotra Rostworowskiego, które napisał i wygłosił jako benedyktyn i przeor klasztoru w Tyńcu, ukazuje się w naszym wydawnictwie. Wydaje się, że pomimo upływu ponad 40 lat od napisania tekstu, wskazania o. Piotra pozostają aktualne i będą nimi przez wiele lat. Prostota i praktyczna mądrość tego tekstu daje nam do tego podstawy, co łatwo oceni Czytelnik.

W pracy tej dokonano niewielkich zmian redakcyjnych.

Teksty Pisma Świętego są cytowane według 9 wydania Nowego Testamentu w Biblii Tysiąclecia, Poznań 1995 (Pallottinum).